

carpado y peligroso entre peñascos»; JCor. el registra a Rodés (*Gorg del R. a la Tet, Cll.*), i sobretot al sud del País Val., VGallinera, Vall de Pego, Marina, comarca d'Alcoi, on sembla haver reemplaçat *cingle*: *el Recingle d'alt, el R. tancat, el R. trons* (Tormos, 1963); molt probablement de RETRO + CINGULUM (com en *recambra*),¹⁵ però després sembla haver rebut la influència del prefix *re-* com a intensiu: el *R. Alt a Quatretondeta* és el cim més alt de Serrella, i el *R. Llarg* és una carena que domina el *Barranc de Malafí* a Tollos. *Recinglar* 'envoltar', en Desclot, c. 75, es parla d'un exèrcit que envolta una vila, i Muntaner diu: «Brandís --- és lo mellor port del món; e la ciutat, bella, qui *risingla* tot lo port, que les cases són entró dins la mar» (c. 194, *NCl.* vii, 16.20); «aquell cap [de Gallípoli] --- de cada part lo *recingla* la mar», id. (ib. vii, 71.14); un altre ex. en *Dag.* del S. xv traduït com 'entortolligar'.

CPT.: *Capcingle* 'anella de fusta per a fermar l'albardà' (Mall., Men.); *capcingló* (Eiv.); cf. aranès *cap-cingló*, usual també a Torla i Vió (Aragó). J. G.

¹ En docs. llatí-medievals catalans apareixen ja *singlos*, 878; *cinglos*, 881, etc. (Alart, *InvLC*), i *cingulus*, 904; *cinclo*, 914; *cinglo*, 938, etc. (Bast-Bass.).

² En escriptors moderns llegim: «pels cims dels puigs y *cingles*, com braus sense barrera, / s'empeyenyen les zumzades del fort Mediterrà», Verdaguier, *Atlàntida* (citada per *DBal.*); «Des de allí's domina l'immens anfiteatre format per *cingles*, quals grahons tenen 100 metros d'altura», Bosch de la Trinx. citat per *DBal.*); i en el mallorquí Costa i Llobera: «Així torres escalava o *cingles* tallats a plom» (citada per *AlcM*). — ³ Notem que el castellà ha distingit entre *cincho* (< CINGULUM) 'faixa ampla per al ventre', 'cèrcol' i *cincha* 'cenyidor de les bèsties de càrrega'; interessa la forma *çenillos* 'cèrcols' en document murcià de 1614 (GSoriano, *BRAE* XIII, 502); per als reflexos romànics de CINGULUM, veg. *REW*, 1926. — ⁴ Designa també una mena de faixa d'espata usada pels pescadors (*DFa.*, *AlcM*); a Benasc apareix la forma *sinlla*: «Posa la *sinlla* al macho» (Ferraz, *VocARib.*, 97), i *sinllera* 'pelada que produeix la cingla'. — ⁵ En el dial. castellà d'Ayora i Tous viu *ceja* (< **cenja* < CINGULA) 'carena d'una serra més o menys escarpada'; la vereda que ve d'Ayora cap a Bolbait passa per aquesta *ceja*; i JCoromines registra *cingla* 'cingle, timba', 1971, a Isaba, en el Roncal, antic territori basc. — ⁶ Més dades en *Top. Hesp.* II, 168.9. — ⁷ Mistral esmenta també *le Cengle*, muntanya prop de Saint-Antoine (Bouches-du-Rhône), i va usar *cengle* en *Calendau*: «aussant la tèspe per fourtuno / vers lou *cengle* dóu baus» (IV, 25.3). Notem que aquest mot és freqüent en els documents antics de l'Aude: «Ad locum vocatum *single* de Ardanleola» (?), 1291, i, 1606, «*single* de Hardanleola», «Le Cingle, ferme, t. Fontjoncouse» (Sabarthès, *Dict. Top. del'Aude*); i lo *Cengle* com a topònim en doc. 1195 de Clermont-Ferrand (Brunel, 282, 34). — ⁸ Cf. doc. de Plan de 1648: «desde allí drecho por un *sillar* de

peñas». — ⁹ JCoromines, en el seu estudi de Vall Ferrera (*BDC* xxiii, 260), notant que molts topònims conserven la -o final en aquesta zona (Aineto, Alendo, lo Bedo, etc.), atribueix la -o de *cinglo* al seu ús freqüent com a topònim. — ¹⁰ En el Nord del país potser també existí si entenem així un adj. *ensillat*, -ada, dit de les cabres, suposant que el sentit d'«encinglerat» fos primitiu, però GaGirona només ho defineix com 'enganxada en les rames d'una carrasca' (*Voc. Maestr.*, p. 279). — ¹¹ No falten altres denominacions: a Capçanes (Priorat) es diu més aviat *roca*: *Roca del Felip, R. de Llaberia*, etc.; i *riscle* a Nàquera (Camp de Llíria). — ¹² Un ex. de *cinglar* (s-), recollit per *DBal.* com 'cenyir' i per *AlcM* com 'donar cops' (fig.) de l'ed. 1886 de Muntaner, s'ha d'esmentar com a *recinglar* d'acord amb el text de l'ed. Casacuberta; veg. avall *recinglar*. — ¹³ Què és *cillada* en B. Metge? «Si volets ésser mullerat / a vostre honor, / no hi entrevinga corredor, / mas qualche dona, / a qui sia feta part bona / de les *cillades*», *Sermó*, *NCl.*, 67.26. M. Olivar glossava «guany». Veg. *culada CUL*. — ¹⁴ Cf. *cinglall* 'toll', 1935, Sant Pau de Segúries (V. de Camprodon). — ¹⁵ Un document de 1068 de l'Arxiu de Solsona duu *succinglo* en relació a un lloc escarpat, que pot ser un *socingle*, fet amb SUB- (cf. *sobalma*).

Cingol, V. *cingle* Cínia, V. *sinia*

CÍNICA, pres del ll. *cynicus* 'pertanyent a l'escola cínica', i, aquest, del gr. *κυνικός* 'caní, pertanyent als gossos', 'pertanyent a aqueixa escola', derivat de *κύων*, *κυνός* 'ca, gos'. □ 1.ª doc.: 1803, Belv.

DERIV.: *Cinisme* [1879], gr. *κυνισμός* 'doctrina cínica'. *Apocinaci*, de *ἀπόκυνον* 'planta destinada a matar gossos'.

CPT. del gr. *κύων*: *Cinegètic*, del gr. *κυνηγετικός* 'relatiu a la caça', format amb *ἄγω* 'conduïxo'; *cinegètica*. *Cinocèfal* [1839, Lab.], *κυνοκέφαλος* id., amb *κεφαλή* 'cap, testa'. *Cinoglossa* [1839, Lab.], *κυνόγλωσσοσ*, amb *γλῶσσα* 'llengua'. I d'altres, on els quals *cino-* funciona ja com una mera forma prefixada del mateix nom grec del ca (ex. *cinorròdon* amb *ῥόδον* 'rosa', *cinomia* amb *μύια* 'mosca', etc.).

Cinifes, V. DCEC (CÍNIFE) *Cinisme*, *cinocèfal*, *cinoglossa*, V. *cinic* *Cinquagèsim*, *cinquagesma*, *cinquanta*, *cinquantè*, -*tena*, *cinquantenari*, *cinquè*, *cinquena*, *cinqueta*, V. *cinc* *Cint*, *cinta*, *cintada*, *cintaire*, *cintar*, *cintell*, V. *cenyir* *Cintilla*, V. *cintillar*, -*illant*, V. *centella* *Cintó*, V. *cenyir* *Cintiri*, V. *di-senteria* (ENTERITIS)

CINTRA, 'bastida de fustes que sosté la superfície convexa sobre la qual es van col·locant les dovelles d'una volta', del fr. *cintré* id., derivat de *cintrer* 'disposar en forma de volta', que ve probablement d'un ll. vg. CINCTURARE, derivat de CINCTŪRA 'acte de cenyir'; les variants populars com *cindra*, *cindri*, *encéndria*, vénen de la francesa antiga i dial. *cinde* (oc.